

*Орехова К. В.,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»,
kate.orekhova2010@gmail.com;
Кушнір А. Е.,
магістрант,
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»,
alinakushn97@gmail.com*

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ

На сьогодні існує величезна кількість страхових компаній, які за мету мають не лише задоволення соціальних потреб, а й збільшення своєї ефективності задля максимізації прибутку. Створення системи контролінгу на страховому ринку допоможе уникнути слабкості щодо фінансового управління страховиком. Для більшості страховиків фінансовий контролінг є недостатньо зрозумілим для його впровадження та подальшого використання. Страховики оминають увагу щодо цього аспекту діяльності, тим самим не розуміючи його ефективності в довгостроковій перспективі, адже саме з ним страховик має всі шанси збільшити свій потенціал.

На сьогодні, за останніми даними дослідження виявлено, що ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2019 становила 234, у тому числі СК «life»¹ – 23 компанії, СК «non-life» – 211 компаній, (станом на 30.09.2018 – 285 компаній, у тому числі СК «life» – 31 компанія, СК «non-life» – 254 компанії). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2019 року порівняно з аналогічним періодом 2018 року, кількість компаній зменшилася на 51 СК. Що стосується концентрації страхового ринку за надходженнями валових страхових премій за 9 місяців 2019 року, було виявлено, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 98,1% – акумулюють 100 СК «non-Life» (47,4% всіх СК «non-Life») та 96,7% – 10 СК «Life» (43,5% всіх СК «Life», а у 2018 – 32,3% всіх СК «Life»). А станом 2018 року за 9 місяців були дещо менші, порівняно із 2019 роком, тобто основну частку валових страхових премій – 98,0% – акумулюють 100 СК «non-Life» (39,4% всіх СК «non-Life») [4]. Слід зазначити, що позитивними чинниками є стійке зростання обсягів страхових резервів та активів, що є необхідною умовою стабільного функціонування і

розвитку страхового ринку. Незважаючи на високі темпи зростання кількісних показників, інституційні та функціональні характеристики страхового ринку України не відповідають тенденціям світових страхових ринків та потребам вітчизняної економіки, що зумовлює відставання щодо формування світової фінансової системи.

Основними проблемами, які негативно впливають на розвиток страхового ринку в Україні можуть бути такі як: відсутність політичної та економічної стабільності, дефіцит фінансових ресурсів, неплатоспроможність населення; слабкі зовнішньоекономічні зв'язки України у сфері страхування з іншими країнами; відсутність вторинного ринку страхових послуг, низький рівень розвитку допоміжної інфраструктури страхового ринку; неналежний рівень інформації про стан і можливості страхового ринку, відсутність довіри населення до страхування та інше [2]. Таким чином, аби вирішити більшість із вказаних проблем, слід впроваджувати фінансовий контролінг, оскільки власники страхових компаній зацікавлені в процесі продажу своїх послуг та мінімізації страхових випадків. Тому потрібно досягати цієї оптимізації аби збільшити арсенал клієнтської бази, тим самим підвищувати довіру населення щодо діяльності страхових компаній.

У страховій діяльності під фінансовим контролінгом слід розуміти підсистему управління фінансовими ресурсами страховика, що включає в себе облік, аналіз, контроль, планування, інформаційне забезпечення та координацію фінансової, інвестиційної та страхової діяльності компанії для досягнення її стратегічних та тактичних цілей. В одному із досліджень зазначено, що контролінг це не лише здійснення внутрішнього контролю фінансової діяльності та фінансових операцій, він є ефективною системою забезпечення взаємозв'язку між створенням інформаційної бази, аналізом фінансових елементів, плануванням та прогнозуванням компанії [1].

Необхідність впровадження контролінгу для страхових компаній, що функціонують на фінансовому ринку, проявляється через основні завдання до яких слід віднести: підтримку процесу бюджетування; розробку системи діагностики фінансового стану страховика та антикризових заходів; участь в реалізації фінансової стратегії; аналіз діяльності компанії та її структурних підрозділів; якість звітності страховика, з метою підвищення інвестиційної привабливості компанії.

Важливим під час аналізу потреби у фінансовому контролінгу стає якість використання доходів. Але надалі може виникнути ряд питань, які можуть турбувати насамперед страховика щодо введення нового страхового продукту-послуги або питання щодо інтересу майбутніх клієнтів стосовно будь-якої новинки. Подібні питання повинні бути завчасно врегульованими, а фінансовий контролінг в цьому випадку допоможе страховикам надати якісну

відповідь щодо подібних питань.

Щодо закордонного досвіду (до уваги візьмемо Польщу) з використання фінансового контролінгу, то однією з особливостей польського регулювання страховиків є публічність виявлених у ході перевірки порушень страхової компанії. Ця інформація є доступною для населення і розміщена на офіційній сторінці Комісії фін.нагляду Польщі [3]. Оприлюднення фінансовим регулятором правопорушень страховиків дає змогу страхувальникам відстежувати якість діяльності страховика. Проблема полягає в публічності такого списку страховиків, оскільки із правом доступу споживача до інформації про правопорушення може сформуватися негативний імідж страховика, що впливатиме на ринкову поведінку страхувальників.

Отже, впровадження фінансового контролінгу управління страховою компанією сприятиме підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів, покращенню інвестиційної привабливості та забезпеченню фінансової стійкості. Але слід враховувати специфіку діяльності страховиків за умов низького рівня поширення страхування та слабких позицій на фінансовому ринку. Якщо ввести в страхову діяльність систему фінансового контролінгу, то можна створити стабільний фінансово-управлінський результат у довгостроковій перспективі.

Список літератури:

1. Зборовська О. М. Особливості побудови системи фінансового контролінгу на підприємстві / О. М. Зборовська, О. Д. Годес // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1 (2). – С. 222-225.
2. Мурашко О. В. Контролінг фінансового результату в страхових компаніях / О. В. Мурашко // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2013. – Вип. 2 (1). – С. 53-55.
3. Сокіл Л. Польський досвід контролю виконання страхових зобов'язань і доцільність розширення його використання в Україні / Л. Сокіл. Ринок цінних паперів України. – 2014. – № 8. – С. 107-116.
4. Фориншурер страхование: офіційний веб-ресурс. – Режим доступу: <http://forinsurer.com>.